

Kopernikusz és a hatalom

„A jelenleg hatalmon lévő és a világnézetileg hozzájuk közel álló értelmiségi csoportok jellemezhetőek-e, meghatározhatóak-e a hagyományos baloldali kategóriák alapján?” – teszi fel a kérdést a Népszabadság augusztus 18-i számában A baloldalra kopernikuszi fordulat vár című írás szerzője, ifj. Fasang Árpád zongoraművész. Aki a miheztartás végett ezután fel is sorolja szépen a „legfontosabb klasszikus baloldali értékeket és tulajdonságokat” – úgy mint „a származásból, a vagyoni különbségekből fakadó mindenféle diszkrimináció elleni harc; az emberek közötti egyenlőség eszméjének megvalósítására való törekvés az élet minden területén; szolidaritás a szegényekkel, a jogfosztottakkal, a megalázottakkal; kapitalizmus- (tőke-) ellenesség; az osztályharc elméletének elfogadása; a gondolatszabadság jegyében fellépés a mindennemű doktriner (különösen a hagyományos vallási) gondolkodással és tanokkal szemben; antiklerika-

lizmus; a forradalmi változások eredményességébe vetett hit és bizalom; a magánszféra privilégiumaival szemben a közösségi érdekeknek és értékeknek a képviselése.”

Nos, mindeme szép és szívet melengető dolgokat – lévén ifj. Fasang Árpáddal ellentétben, valóban baloldali érzelmű ember – megvallom, magam sem mertem volna ilyen plasztikusan, ilyen egyértelműen pozitív felhanggal megfogalmazni. Egy jobboldali értelmiségi tollából ez tehát mindenképpen jóleső gesztus. Csupán az nem világos most: ezek után miképpen juthat a szerző arra a végkövetkeztetésre, hogy a „ma hatalmon lévő értelmiség” – (tehát ha a valós gazdasági, politikai, tömegkommunikációs hatalomra gondolunk, akkor itt egyértelműen csupán az MSZP és az SZDSZ „elitcsapata” jöhet szóba) – baloldali lenne?

Mert Vitányi Ivánra és Tamás Gáspár Miklósrá; Hegyi Gyulára és Eörsi Istvánra – (a névsor persze csupán jelkepes és tetszőle-

gesen bővíthető, például a két kormánypárt vezető politikusaival is) – sok minden ráfogható, az azonban semmiképpen sem, hogy nevezettek, mondjuk, a magánszféra ellenében a közönségi érdekek védelmezői volnának, és túlhajtott tőkeellenességűktől vezetettve különösen szívükön melengetnék az osztályharc elméletét. Mint ahogy feltétlenül óva intenek attól is, hogy valaki komolyan vegye emez urak buzgalmát a vagyoni különbségekből fakadó számtalan diszkrimináció vagy a szegényekkel való szolidaritás kapcsán. Lévén ők éppen annak a társadalmi-gazdasági rendszernek, a kapitalizmusnak buzgó építői és apologetái, mely a vagyoni és esélyegyenlőségbeli különbségeknek, és ami ezzel együtt jár, a többség elnyomordásának – (legalábbis a periféria országaiban, így hazánkban is) – misszionus hordozója, oka és feltétele.

Elöttem is nyilvánvaló, hogy a szerzőnek az egész nagy ívű gondolatmenet kifejtésére nem más,

mint az Antall-Boross-kormányok politikája iránti mély elkötözöttsége, illetve az egyházi oktatás nem kellő lendületű terjedése felett érzett komoly elkeseredettsége adott most indítást. Talán biztatásul szolgálnak majd számára épp ezért a „ma hatalmon lévők” egyik prominens képviselőjének, Gál Zoltán házelnök úrnak ezen újság szintén augusztus 18-i számában közzétett ünnepi gondolatai, amelyek mindenekelőtt Szent István király példájának követésére szólítják fel a némiképpen már elgyötört magyarságot. Bizonyos ugyanis, hogy az MSZP és az SZDSZ emez új iránymutató államférfiújától sem az ifj. Fasang Árpád által számon kért „nép-nemzetben való gondolkodás”, sem a dabas-sári iskolát kettéosztó fal újraépítése nem áll távol.

Hatalmon lévő baloldalról azonban, mivel e feltételezés rosszindulatú tévedés, többé szó ne essék...

Donnert Károly
újságíró